

Kako postaja naše življenje molitev?

Apostol Pavel nas spodbuja k nenehni molitvi (1 Tes 5,17). Skozi zgodovino Cerkve so učitelji molitve zelo različno razlagali to Pavlovo naročilo. Gotovo je možno odgovoriti na to le takrat, ko postane vse naše življenje in delo molitev. Kdaj pa je to? Prepričan sem, da je to takrat, ko živimo in delamo v Kristusovem Duhu, v Božji ljubezni in iz nje. Kako pa priti do takšnega molitvenega 'stanja'? To nam razkriva Jezusovo življenje. Čeprav je bil brez greha, je vedno znova potreboval čas, ko je bil sam s svojim Očetom. Ni mu bilo dovolj samo to, da je skupaj z drugimi molil in poslušal Božjo besedo v sinagogi.

Tako lahko tudi naše življenje in delo postaneta molitev le takrat, ko si bomo, tako kot Jezus, vzeli poseben čas za zavestni osebni odnos s troedinim Bogom in dopustili, da bo izkustvo tega odnosa prežemalo in preobraževalo tudi vse druge čase našega življenja in dela v molitev oz. nam omogočalo, da se bomo vedno zavedali njegove navzočnosti in tako vse živeli in delali z njim, v njem, po njem in zanj.

Nevarnost krčenja

Brez dvoma je bogoslužna molitev vrhunec in vir vsakega duhovnega življenja. Brez evharistije ne moremo živeti. Vsak kristjan, ki ni to samo po imenu, si vzame čas vsaj za nedeljsko mašo. Duhovniki ali osebe posvečenega življenja obhajajo mašo vsak dan. Enako velja tudi za molitev brevirja ali pa vsaj hvalnic in večernic. To je za duhovnike in posvečene osebna 'obvezna' molitev, bogo-

služna molitev Cerkve. Krščanski laiki pa so povabljeni, da se po svojih močeh zedinijo z molitvijo Cerkve, vsak na svoj način.

Gotovo je v veliko pomoč vsakemu kristjanu, da moli vsak dan vsaj hvalnice in večernice in se tako zedini z molitvijo vse Cerkve. Toda, ali je dovolj, da vsak dan molimo vsaj to?

P. Carlos Palmés pravi, da za osebe posvečenega življenja ni dovolj le ta molitev, da bi bili resnično ljudje molitve.¹ Nekateri namreč zaradi različnih apostolskih dejavnosti ne najdejo več časa za molitev kot le za 'obvezno'. Zgodi se, da kdo zaradi strahu pred 'smrtnim grehom' opravi to še petnajst minut pred polnočjo. Mnogi pa vse opravijo kar zjutraj, da bi potem skozi dan ne bilo težav.

Če molitveno bogoslužje obhajamo predvsem zato, ker ga pač moramo in še to bolj ali manj na hitro, je velika nevarnost, da bo takšna molitev ostala zunaj našega konkretnega življenja in dejavnosti. P. C. Palmés je prepričan, da more molitveno bogoslužje obroditi svoje sadove le, ko ga spremlja tudi naša osebna molitev in ko je podaljšano v osebni dialog z Gospodom. Molitev ima svojo vrednost takrat, ko izvira iz našega srca in pospešuje rast naše vere in ljubezni. Kdor si ne vzame časa za osebno molitev, je v nevarnosti, da bo svoje apostolsko delo opravljal zelo rutinsko in na zunaj, da bo postajal vedno bolj mlačen in kritizerski, da bo prišel prej ali slej v krizo svojega poklica in da bo imel velike težave v odnosih in v svojem afektivnem življenju. Kdor ne pride do globokega

in živega izkustva Boga, kot ga opisuje apostol Janez (1 Jn 1,1), bo prej ali slej začel iskati kompenzacijo kje drugje. To ne velja samo za osebe posvečenega življenja, temveč za vsakega, ki ima katehetsko poslanstvo. Julián Riquelme celo pravi: "Lahko smo oproščeni liturgične molitve, kajti zahteva jo cerkveno pravo; ne moremo pa biti oproščeni osebne molitve, kajti zahteva jo Božje pravo."²

Problem ni v tem, da molimo molitveno bogoslužje, temveč v tem, da se daje vsa pomembnost le tej molitvi in zdi se, da je dovolj, če se samo 'materialno' izgovarjajo psalmi. Podobno velja tudi za molitev rožnega venca, če se moli predvsem zato, da se opravi. Če nas molitev ne vodi v 'okušanje' Boga in njegovega delovanja v nas, v drugih, v dogodkih in v svetu, potem nas pušča prazne in nam ne omogoči, da bi se resnično osebno izročili Kristusu in bili priče njegove dejavne ljubezni do nas in vsega sveta.

Preoblikujoča molitev

Tomislav Ivančić, ki je eden izmed velikih učiteljev molitve v današnjem času, daje dve zelo radikalni trditvi: "Molitev, ki te ne spreminja, ni dobra molitev"; "Če te molitev ne spreminja, spremeni molitev."³ Verjamem, da je do teh trditev prišel tudi preko svoje lastne izkušnje in preko spremljanja drugih na njihovi poti molitve. Morda se lahko komu zdi takšen pogled na molitev kar pretiran, preoster. A vendar ni. Molitev ni namenjena sama sebi, temveč graditvi odnosa z Bogom ter preko njega in z njim odnosa s seboj, drugimi in svetom. Če ni to njen cilj, potem kmalu zgubi svoj smisel in lahko postane ena sama rutina, siva vsakdanjost.

Tudi p. C. Palmés razume molitev kot nekaj, kar človeka spreminja. Po njegovem še posebej kontemplativna molitev človeka resnično spreminja v njegovi globini, v srcu, saj vodi k notranjemu čutenju in okušanju

stvari in k spoznanju srca.⁴ Gospod počasi postaja velika ljubezen našega življenja, središče in razlog (motivacija) vseh drugih naših ljubezni ter vseobsegajoča ljubezen, ki prevzame celotnega človeka. Ljubezen, ki jo molitev v moči Svetega Duha prebujata v nas in se po njej zanjo odpiramo, sproži v nas proces identifikacije z našim Ljubim, ki nas privlači s svojo milino.⁵

Ta proces identifikacije se dogaja postopoma. Najprej se je potrebno osvoboditi in očistiti od neurejenih čutenj in navezanosti, ki nas ločujejo od Boga. To nas odpre za hojo za Kristusom in kontemplacijo, ki nas vodi v globlje poznavanje Kristusa. To poznavanje ni predvsem na ravni razuma, temveč na ravni okušanja. Zgodi se s pomočjo Svetega Duha. Iz tega poznavanja Kristusa pa izvirajo ljubezen do njega. In kolikor bolj poznamo Kristusa, toliko večja in strastna bo naša ljubezen do njega.

Identifikacija s Kristusom, ki jo v nas uresničuje moč Svetega Duha, ni toliko v zunanjih dejanjih, kot v tem, da prevzamemo njegove kriterije, držimo, čutenja, tako da počasi živimo skupaj z njim isto življenje, isto Ljubezen. Vodi nas tako daleč, da lahko skupaj s Pavlom rečemo: "Ne živim več jaz, ampak Kristus živi v meni" (Gal 2,20). Ljubezen nam postopoma omogoči, da gremo iz sebe in začnemo živeti le za Boga in za bližnjega.

Ta itinerarij identifikacije s Kristusom je tako rekoč enak pri vsakem kristjanu, tako pri posvečenih osebah, ki so v kontemplativni ali apostolski ustanovi, kot tudi pri škofijskem duhovniku, laiku ali laikinji. Seveda pri osebah v aktivnem apostolatu identifikacija s Kristusom vključuje tudi sprejemanje njegovega evangelizacijskega poslanstva služenja bratom in sestrám. Izhodišče je vedno izkustvo Boga v osebni molitvi. Iz tega pa potem izhaja potreba po posredovanju vse se vesti drugim.

Osebni odgovor na navzočnost Boga

Molitev je naše zavedanje in priznanje navzočnosti Boga, tega, kar dela v nas in med nami za nas in za druge, in ne toliko naše delo zanj. Bog nas namreč prvi ljubi (1 Jn 4,9-11). Zavedanje te njegove ljubezni je važnejše kot naša ljubezen do njega. Če nam je važnejša naša ljubezen do njega, potem smo v nevarnosti, da se preveč osredotočimo nase in ne toliko na njega in njegovo zastopniško ljubezen. Naša ljubezen do njega bo pristna le takrat, ko bo izvirala iz globokega zavedanja in okušanja njegove ljubezni.⁶ Drugače pa bo izhajala le iz pokorščine zapovedi.

Štirje koraki v osebni molitvi

1. *Osebno zavedanje navzočnosti Boga.* Če je molitev osebni odgovor na navzočnost Boga, je torej začetek molitve prav zavedanje te navzočnosti. To lahko izrazim s svojimi besedami, npr.: *“Da, Bog, ti si moj Oče in me ljubiš. Ti ljubiš moje življenje v meni in vse, kar je v meni. Ti si dejavno navzoč v mojem telesu in v vsem mojem življenju. Ti si dejavno navzoč v vsem, kar me obdaja in preko vsega mi prihajaš naproti ...”* V središču je zavedanje navzočnosti Boga in njegovega delovanja.

Prav je, da se zavedamo razlike med molitvijo in premišljevanjem (meditacijo: pogosto namreč razumemo meditacijo kot premišljevanje o kom ali o čem). Kadar premišljujemo o drugi osebi, smo pozorni nanjo, toda nismo v komunikaciji z njo. Molitev pa je osebni odnos – komunikacija (sporazumevanje) med osebama, med menoj in Bogom. Če samo premišljuje o Bogu ali o Kristusu, o tem, kaj je storil, o njegovi svetosti, veličini itd., je to v veliko pomoč za molitev, toda zanjo ni bistveno. Molitev je, ko ‘on’ postane ‘ti’; ko rečem: “Da, Bog, moj Oče, ti ljubiš življenje v meni.” Ko pa rečem: “Bog ljubi življenje v meni,” je to premišljevanje (meditacija).⁷

2. *Osebno zahvaljevanje.* Ko se zavemo navzočnosti Boga in kaj je on za nas, kaj dela za nas in kako zelo nas ljubi, privre iz nas ne samo priznanje: “Da, to si ti, to delaš ti ...”, temveč tudi: “Hvala ti, Bog, moj Oče, ker mi daješ življenje in ljubiš to življenje v meni in deliš svojo Božjo naravo z menoj. Hvala ti, Jezus, Božji Sin in moj brat, moj Odrešenik in Zdravnik. Hvala ti, Sveti Duh, ker živiš v meni in me posvečuješ.”

Se zavedamo pomembnosti tega koraka? Za hvaležnost je pomembno, da se zavedamo tega, kar dobimo od drugega. Nihče ne odpre vrat v mračno in tujo sobo, kjer ne vidi ničesar. Nihče ne začne pogovora v sobi, kjer ne vidi nikogar. Le takrat, ko se zavemo navzočnosti drugega, ko ga pogledamo v oči, zmoremo začeti pogovor. Govorimo in odgovarjamo le takrat, ko se zavedamo, da je drugi na nek način navzoč.

Včasih se vzbudi velika želja po molitvi, po komunikaciji z Bogom. Neposredno začnemo z dejanji vere, upanja in ljubezni, obžalovanja ali spreobrnjenja; ga kaj prosimo ali mu kaj rečemo. Zakaj? Nekako ne moremo biti kar tiho in zgolj sedeti. Nekaj se mora dogajati. Zato pač nekaj rečemo, nekaj naredimo. Če to delamo, preden se zavedamo resnične navzočnosti Boga, je to podobno, kot če bi odprli vrata v mračno sobo in začeli govoriti, ker morda pa je kdo v njej in bo morda slišal. Pomembno je, da začnemo, toda povsem mirno in iskreno (tudi če imamo samo nekaj minut časa). Tako se bomo morda počasi zavedli ljubeče, ustvarjalne, podpirajoče in posvečujoče navzočnosti Boga in bomo lahko odgovorili z vsem srcem, dušo in močjo na njegovo resnično navzočnost.

3. *Osebni odgovor ljubezni.* Prvi korak je zavedanje navzočnosti Boga; drugi je zahvala za njegovo navzočnost; tretji pa je ljubeč odgovor na to. Osebi, ki nam izpove svojo ljubezen, lahko odgovorimo: “Tudi jaz te ljubim.” Če to rečemo Bogu v času tretjega koraka, to po-

Philippe Rabuteau, Vézelay, bazilika.

meni, da smo se prej dobro zavedli, da nas on prvi ljubi. Na to ljubezen najbolje odgovorimo, ko zmoremo reči troedinemu Bogu: "Bog, moj Oče, Jezus, moj brat, Sveti Duh, moj posvečevalec, tudi jaz te ljubim."

4. *Osebna izročitev Bogu.* Zavedanje te neizmerne in tako konkretne Božje ljubezni in naše ljubezni do njega nas kar samo po sebi vodi v zadnji korak – osebno izročitev Bogu. Čutimo, da bomo lahko v polnosti zaživel svoje življenje le takrat, ko se bomo povsem svobodno izročili njemu, ki nam vse daje in ki si vsak trenutek našega življenja prizadeva, da bi mogli živeti v čim večji polnosti. Mnogi veliki molivci v zgodovini Cerkve nas s svojim življenjem in zgledom spodbujajo, da bi napravili ta korak in se dali povsem na razpolago Bogu. Tako bo mogel po nas še v večji meri udejanjati svoj načrt odrešenja ter posvečenja vsega človeštva in sveta. Molitev izročitve lahko izrazimo z različnimi držami in besedami. Npr.: "Moj Bog in moje vse, tebi se povsem izročam, prepuščam se tvojim rokam." Sv. Ignacij Lojolski nam v

svojih duhovnih vajah ponuja molitev izročitve, ki jo lahko ponotranjimo in napravimo za povsem osebno ali pa sestavimo svojo osebno molitev izročitve: "*Vzemi, Gospod, in sprejmi vso mojo svobodo, moj spomin, moj razum in vso mojo voljo, karkoli imam ali premorem. Ti si mi to dal, tebi, Gospod, to vračam. Vse je tvoje, razpolagaj z vsem popolnoma po svoji volji. Daj mi svojo ljubezen in milost, to mi zadošča.*"⁸

Pomembnost zavedanja navzočnosti in delovanja Boga

Pomembna je prosilna molitev, saj izraža naše zaupanje Bogu in priznanje naše odvisnosti od njega. Brez njega ne moremo ničesar narediti in doseči. Tudi Jezus sam nas je naučil molitev Očenaš, v kateri je sedem prošenj. Toda nevarno je, da se preveč ustavljamo na naših potrebah (ali pa tudi potrebah Cerkve in sveta), ne dopustimo pa Bogu, da bi nam mogel posredovati samega sebe. Nevarno je, da postane naša molitev predvsem iskanje koristi, in pozabimo,

da je najvažnejše dopustiti, da more Bog najti svoje mesto v nas, v našem življenju. Jezus se je zavedal te nevarnosti, zato nas spodbuja: "Prosimo najprej za Božje kraljestvo (ali Svetega Duha) in vse drugo vam bo navrženo" (Lk 11,13). Če iščemo vselej zavestno ali nezavestno 'korist', smo v nevarnosti, da ne bomo nikoli odkrili tega, kar nam želi s svojo preprosto navzočnostjo dati.

Prav tako obstaja velika nevarnost, da se ne zavedamo, kaj vse Bog dela za nas. Kolikor manj se tega zavedamo, toliko manj z vero in zaupanjem prihajamo predenj s svojimi prošnjami. Saj prosimo. Vprašanje pa je, koliko resnično zaupamo, da nas sliši in da nas bo uslišal. Pogosto se čutimo nevredne tega, da bi nas uslišal, in prosimo zato, da bi si ne očitali, kako nismo vsaj poskusili, ali 'bo kaj delovalo'. S takšno držo se že vnaprej zapremo pred njegovim delovanjem, saj ne prihajamo predenj z vero, temveč z dvomom. Pred tem dvomom nas še posebej svari apostol Jakob: "Prosi pa naj v veri, ne da bi kaj dvomil; kdor dvomi, je namreč podoben morskemu valu, ki ga veter dviga in premeta" (Jak 1,6).

Zaradi teh nevarnosti je zelo pomembno, da omogočimo Bogu, da nam razkrije svojo dejansko, živo navzočnost v našem življenju. In prav to želi doseči osebna molitev. Le-ta nam želi omogočiti, da bi se zavedli njegove navzočnosti in nanjo tudi z vsem srcem odgovorili. Svojo rast v molitvi moremo videti prav preko rasti svoje gotovosti, da je Bog navzoč, da je osebno, ljubeče, previdnostno, odrešujoče navzoč v nas in med nami; da želi biti bolj in bolj Oče in da nam želi samo dobro; da želi govoriti z nami in se z nami sporazumeti.

Bog nam poskuša govoriti preko vseh naših živetihih izkušenj, po njegovi Cerkvi, po

njegovi živi besedi v Svetem pismu, po njegovi večni Besedi, Jezusu Kristusu, v katerem nas Sveti Duh vabi, da bi bili v njem Božji sinovi in hčere. Na najrazličnejše načine nam želi podariti samega sebe in nas vabi, da bi ga poslušali in sprejeli. Toda noče nas v to prisiliti. Pušča nam svobodo, saj samo takrat moremo resnično na njegovo ljubezen odgovoriti z ljubeznijo.

1. Prim. <http://www.donboscoland.it/articoli/visualizzaarticolo.pax?idrealta=16&ID=2478> (pridobljeno 4. 6. 2008).
2. Navaja <http://www.donboscoland.it/articoli/visualizzaarticolo.pax?idrealta=16&ID=2478> (pridobljeno 4. 6. 2008).
3. T. Ivančič, *Molitev, ki ozdravlja*, Kisovec, Skupnost MiR Slovenija, 2005, 4.
4. Prim. <http://www.donboscoland.it/articoli/visualizzaarticolo.pax?idrealta=16&ID=2478> (pridobljeno 4. 6. 2008).
5. Prim. W. A. Barry in W. J. Connolly, *Duhovno spremljanje*, Maribor, Slomškova založba, 2006, 66-86; I. Platovnjak in J. Roblek, *Moliti s telesom, dušo in duhom: molitveni priročnik*, Ljubljana, župnijski zavod Dravljje, 2005, 91-96.
6. Prim. Armand M. Nigro, *A personal response to God's presence*, <http://www.manresa-canada.ca/various.htm#CHAPTER> (pridobljeno 5. 6. 2008).
7. Prim. Armand M. Nigro, *A personal response to God's presence*, <http://www.manresa-canada.ca/various.htm#CHAPTER> (pridobljeno 5. 6. 2008).
8. Ignacij Lojolski, *Duhovne vaje*, Ljubljana, župnijski urad Ljubljana-Dravljje, 1991³, št. 234. Lahko si pomagamo tudi z molitvijo izročitve, ki jo daje Ignacio Larrañaga, *Srečanje, Molitveni priročnik*, Ljubljana, Slovenska kapucinska provinca, 1995, 51: "Oče, izročam se tvojim rokam. Stori z menoj, kar hočeš. Za vse, kar boš hotel storiti z menoj, se ti zahvaljujem. Na vse sem pripravljen, vse sprejemam, da se le zgodi tvoja volja v meni in v vseh stvareh. Nič drugega ne želim, moj Bog. V tvoje roke polagam svojo dušo, izročam ti jo, moj Bog, z vsem žarom svojega srca ti jo dajem, ker te ljubim in je zame potreba ljubezni, da se dajem, da se izročam v tvoje roke brez meja, z neskončnim zaupanjem, ker si ti moj Oče. Amen."